

När Lillegårdens folket s lde gå rden.

AF GÖRAN GREEN.

Foto. från föreg.n:r.

"Nu när allt detta här skall säljas och komma till människor, som vi inte känner eller bryr oss om." "Vi kan ju behålla det," föreslog Jacob.

"Hvar ska vi ställa det, om jag får fråga, vi med våra två rum upp i Kronegård."

"Så får vi väl sälja det då."

"Sälj allt det här, som var Lars och mors. Gode Gud, hvad har vi inte tagit på oss. Ja, det får väl gå på. Men inte byrå, aldrig öfretigt det nu var i Lillegården. Och att de kunde ställa till så stort kalas och ha så litet fågning. Och att se Karolina gå omkring med en så belåten min."

Mor Kristin skändes så djupt, att hon sökte sig bort i ett hörn, där hon fick vara ensam.

Hon kände det, som om alla dessa människor kommit till henne, och att hon icke hade något att bjuda dem på. Hon kände, hur rodnaden brände hennes kinder.

Hon vågade icke slå upp ögonen och se, ty hon visste, att hon skulle möta alla dessa blickar, som skulle fråga henne, hvarför hon inte gjort rummen i ordning till kalaset, och hvarför hon inte tog fram fågaden.

Då var det någon, som sade hennes namn, och hon såg upp.

Det var Fredrika Karlberg, hennes goda väninna, henne, som hon flydde till auktionens dag för att klaga sin sorg för.

Fredrika satte sig jämte Kristin. "Jag får inte för't, ska jag säga dej, jag får inte för't," sade mor Kristin, "Karolina har inte bedt mej att hjälpa sej och själv bjuder en sej inte. Det är inte så lätt för en och gå här, ska jag säga."

"Hvad menar du, Kristin?" "Åh, Fredrika, du ser nog lika bra som jag, att det är en stor skillnad, mot när det var kalas här förr i världen, Titta på alla, som är här, du kan nog se, att de inte ser ut som vanligt. Men jag får inte, jag får inte."

När de gingo hem på afton, Jacob och Kristin, voro de tysta, så tysta.

Men när de gingo förbi stallet, gnäggade hästen därinne.

"Hörde du?" frågade Jacob efter en stund. "Det var en annan än Brante. Han är hos främmande folk här. Jag undrar, hur han har det."

"Kanske inte bättre än vi," sade mor Kristin.

Men om det misslyckade kalaset talade de inte ett ord.

Landmannen växer fast vid den jord, han trampar. Den blir honom kär öfver allt annat på jorden.

Blir han gammal och trött och ej orkar sköta sin gård, så säljer han den kanske. Han vill hvila sig på gamla dagar.

Men han kan aldrig göra sig fri från sin gård, från sitt gamla arbete. I tanken tillhör gården honom, om den rätt är såld, och själv går han i det gamla arbetet och gör sina beräkningar.

Aldrig får han ro eller hvila. Han jagas af pinande oro, af längtan efter det gamla, tills döden sluter hans trötta ögon.

Så var det med Jacob och Kristin.

För Kristin gick det väl an, ty hon hade ju alltid sina hushållsbestyr; hon tjärnade smör, hon gjorde ost, än hade hon det, än det.

Men Jacob hade det svårt. Oroa sjöd i hans pulsar. Han fick inte lugna. Till och med i sömnen kunde han spritta till, och i det halfvakna tillståndet inte komma ihåg hvad det var, som pinade honom, för att sedan, när han kom sig, vända sig i mot väggen med ett stönande ljud.

Men när slättertiden kom, då allt folket arbetade på åker och äng med lic och råsa, då kunde han inte styra sig, utan begaf sig ned till Lillegården för att hjälpa till.

folket i orten. För den skull bjödo de till sig alla, som brukade kalasa med det gamla folket på Lillegården.

Mycket folk var samladt däruppe hos det nya folket, och alla sågo sig nyfekt omkring, när de kommo in.

Och det var inte utan, att de sågo besvikna ut, ty inte såg det ut som förr.

Det fanns få möbler, så det såg riktigt tomt ut i de stora rummen. Och i salen fanns ingenting annat än stolar, som stodo utmed väggarna.

Mor Kristin såg alla de besvikna blickarna, hon förstod, hur det var, hon såg själl, hur tomt och öfretigt det nu var i Lillegården.

Och att de kunde ställa till så stort kalas och ha så litet fågning. Och att se Karolina gå omkring med en så belåten min.

Mor Kristin skändes så djupt, att hon sökte sig bort i ett hörn, där hon fick vara ensam.

Hon kände det, som om alla dessa människor kommit till henne, och att hon icke hade något att bjuda dem på. Hon kände, hur rodnaden brände hennes kinder.

Hon vågade icke slå upp ögonen och se, ty hon visste, att hon skulle möta alla dessa blickar, som skulle fråga henne, hvarför hon inte gjort rummen i ordning till kalaset, och hvarför hon inte tog fram fågaden.

Då var det någon, som sade hennes namn, och hon såg upp.

Det var Fredrika Karlberg, hennes goda väninna, henne, som hon flydde till auktionens dag för att klaga sin sorg för.

Fredrika satte sig jämte Kristin. "Jag får inte för't, ska jag säga dej, jag får inte för't," sade mor Kristin, "Karolina har inte bedt mej att hjälpa sej och själv bjuder en sej inte. Det är inte så lätt för en och gå här, ska jag säga."

"Hvad menar du, Kristin?" "Åh, Fredrika, du ser nog lika bra som jag, att det är en stor skillnad, mot när det var kalas här förr i världen, Titta på alla, som är här, du kan nog se, att de inte ser ut som vanligt. Men jag får inte, jag får inte."

När de gingo hem på afton, Jacob och Kristin, voro de tysta, så tysta.

Men när de gingo förbi stallet, gnäggade hästen därinne.

"Hörde du?" frågade Jacob efter en stund. "Det var en annan än Brante. Han är hos främmande folk här. Jag undrar, hur han har det."

"Kanske inte bättre än vi," sade mor Kristin.

Men om det misslyckade kalaset talade de inte ett ord.

Landmannen växer fast vid den jord, han trampar. Den blir honom kär öfver allt annat på jorden.

Blir han gammal och trött och ej orkar sköta sin gård, så säljer han den kanske. Han vill hvila sig på gamla dagar.

Men han kan aldrig göra sig fri från sin gård, från sitt gamla arbete. I tanken tillhör gården honom, om den rätt är såld, och själv går han i det gamla arbetet och gör sina beräkningar.

Aldrig får han ro eller hvila. Han jagas af pinande oro, af längtan efter det gamla, tills döden sluter hans trötta ögon.

Så var det med Jacob och Kristin.

För Kristin gick det väl an, ty hon hade ju alltid sina hushållsbestyr; hon tjärnade smör, hon gjorde ost, än hade hon det, än det.

Men Jacob hade det svårt. Oroa sjöd i hans pulsar. Han fick inte lugna. Till och med i sömnen kunde han spritta till, och i det halfvakna tillståndet inte komma ihåg hvad det var, som pinade honom, för att sedan, när han kom sig, vända sig i mot väggen med ett stönande ljud.

Men när slättertiden kom, då allt folket arbetade på åker och äng med lic och råsa, då kunde han inte styra sig, utan begaf sig ned till Lillegården för att hjälpa till.

Nu såg Jacob, hur allt gick på ett annat sätt än förr. Där fanns inte samma skräda ledning, liarna gingo inte på samma sätt, och skylarna bundos inte upp som förr.

Då ville han visa dem hur det skulle vara, men det var ingen, som gjorde som han sade.

Då trodde han, att de inte förstod. Han sade till om igen.

Men då lät man honom först, att man gjorde, som man var van vid.

Han lät råfsan falla och gick. "Hvad kom det för gubben?" Frågade en af pojkarne.

"Åh, gammalt folk är så konstigt," svarade en annan.

Och så talades det inte mer om det, utan liarna kommo i sväng, och visorna ljödo.

Men Jakob gick hem till Kronegården och satte sig vid fönstret i kammaren, hvarifrån han såg Lillegården skymta fram mellan kastanjerna.

Han tänkte sin pipa och blåste fundersamt ut röken.

Mor Kristin, som kom in, brydde sig inte om honom; hon var så van att se honom sitta så där.

Aftonen kom, och Jakob hörde, hur man slammade med tallrikar ut i köket till kvällsvarden.

Men han rörde inte på sig. Han kände sig så konstigt i hufvudet; alldes som förra gången, då han var sjuk.

Pipen hade slocknat. Han hade låtit den glida ned på golvet. Det var ljus skymning.

Fast hans syn var klen, kunde han ändå se något hvitt långt borta, han såg ett ljus, som tändrade fram mellan de stora kastanjerna. Det var Lillegården, hans gård som han sålt, som han aldrig skulle få igen.

Det börjar ljuda så egendomligt i hans hufvud.

Det ryckte i hans mun och ögon. Allt starkare och starkare!

Nu kunde han inte följa med längre, nu tog det sansen ifrån honom.

Han föll omkull på soffan med ett stönande — — — han kände ingenting.

"Jakob, maten är färdig!" Intet svar.

Mor Kristin går fram till soffan. Hon ser Jakob liggande där, och hon tror att han sover.

Hon ruskar i honom. "Jakob!"

Han vaknar inte. Då börjar hon ana.

"Gud i himlen! Inte det!" Hon tänder ljus.

Då får hon se, hur hans ögon stirra, hur det rycker i hans mun, hur blek han är.

Ut i köket springer hon "Johanna, fort ner till Lillegården, och säg, att de spänner för och ger sej efter doktorn och det raske, får ligger därinne och kan inte tala och är sjuk."

Och Johanna i väg. Kristin går in och kläder af honom och lägger honom i öfver något ohyggligt ondt.

Kristin vet inte, hvar hon får krafterna ifrån. Hon känner sig lugn och stark.

På natten kommer doktorn. Han ser på den sjuke, och han vet, hur det är.

Han gör några anordningar och säger: "Det är slag. Och när det tager en så gammal så — — — Ni kan inte räkna på något — — —"

Mor Kristin gråter. "Gråt inte," säger doktorn, "det är bäst för honom att få dö. Skulle han gå igenom den här sjukdomen, så blefve han lam för hela sitt lif, och Gud vet, om det inte blefve klen med förståndet också."

"Åh, gode Gud!" "Låt mig få veta hur det går," sade doktorn, och sedan begaf han sig i väg.

Men vid bädden ligger Kristin i böner.

"O, gode Gud, tag honom du, om det blir såsom han sa'. Lam och klen till förståndet! Nej, tag honom då, du! Det är godt för de gamle, att få gå bort."

Det brann ljus hela natten upp i Kronegården och Kristin satt tyst och såg på Jakob.

Hon torkade svetten från hans panna, hon flyttade kudarna, och gjorde det bekvämt. Om morgonen började bröstet arbeta så tungt på honom; ögonen stodo öppna och stirrade, munnen vred sig krampaktigt. Han andades hårdt och stirrade en stund, men så åttog andedräkten.

Det började breda sig ett stort lugn öfver hans ansikte. De onaturligt spända musklerna slappades, han föll ihop och upphörde att andas.

Då föll mor Kristin omkull jämte sängen. Hon grät, så hon tordade, att hennes hjärta skulle brista.

"Min gubbe, min lille gubbe," hviskade hon, "hvad jag måtte ha varit elaker, som blir lämnad kvar och inte fick gå först. Min lille, lille gubbe!"

Men när folket i Lillegården fingo bud om, att Jakob dött så hastigt, blefvo de allvarsamma, och äldste sonen sade:

"Han kom se på Åkern i går och hjälpte till att råfsa, men rätt som det var, släppte han råfsan och gick, och vi trodde, att han blef stuck på något sätt. Men det var väl sjukdomen, som kom. Han var väl övan vid arbetet, och så ansträngde han sig för mycket."

"Ja, han gjorde väl det," sade Johan Karlsson. Därpå tog Karlsson sig en tur kring sina ägor.

Det var skinnande blå luft. Solen sken öfver fälten, och sådes-skylarna riktligt blänkte.

Det lofvade bli god skörd. Johan Karlsson kände den där dödsstämningen försvinna.

Han var riktigt belåten, när han såg utåt fälten.

Det var allt en bra gård, Lillegården.

Resebref.

Wetaskiwin, Wetaskiwin, skriker konduktören så att man är färdig att hålla för öronen så att trumskinn inte i hörselapparaten ej skall spricka.

Här voro vi då i en världsbekant stad, ska vi veta. Hvem har inte hört talas om Wetaskiwin på denna kontinent. Allt sedan pappa C. O. fick sina ögon riktade på Alberta har stadens rykte ständigt stigit och den gått framåt i ansende och välmåga.

Om stadens utveckling kan man göra sig en föreställning, då man betänker att för tio år sedan funnos här endast tre trähus af minsta kaliber. Hvad ha vi nu! Visserligen inga skyskrapare, men en massa af hus af såväl trä som tegel, och en befolkning som öfverstiger 2000 personer. Man kan tryggt säga, att Wetaskiwin är den mest skandinaviska staden i Kanada. Här finna vi svenskar och norrman representanter i inom alla yrken och förhållanden och rundt om staden ligger ett landsorts distrikt, där skandinaviska antal räknas i tusental.

Svenska och norska församlingar finnas här likaledes och präster och kyrkor. När jag kom till Wetaskiwin var det lördag hämnade jag på ett af stadens svenska hotell, med det för en kungligt medborgare anseendet namnet "Royal".

När jag slöt ögonen i Morfeus armar försökte jag i sköna drömmar, endast jag förliga med en operörskars. Jag drömde att "Canada" var åtta-sidig och fanns i 5000 skandinaviska hem i Alberta. Huru länge jag vistades i sömnens ort vet jag inte, ty klockan hade stannat. Men allt nog, jag vaknade vid en häresanded skräll ungelår som om hela "Canadas" tryckpress ramlat ned från sjunde himmelen och slagit i sänggåveln. Det kom en två-tre dunsar och då trodde jag att jag var hemma i Winnipeg, och hörde den stora stadshusklockan slå tolf midnatt och mana gå hem och lägg dig J. P. Vid tionde slaget var jag så pass medveten, att jag kunde finna ut orsaken. Det var klockringningen från den lutherska augustankyrkan, som kallade till gudstjänst. Detta vackra tempel är det enda, som har en kyrkklocka här i staden. Straxt fört hade detta tempel blifvit högtidligt invigt af rev. Dr. Fremling, Minnesota-konferensens ordförande.

Invigningen var mycket högtidlig, ty stora skaror voro närvarande. Pastorerne P. Almgren, pastor loci, Säter, den senare norsk pastor, samt studeranden Erikson, adjunkt, assisterade.

Bland landsmän, jag hälsade på nämnes pastor Bergen, bekant från Winnipeg och föreståndare för skandinaviska baptistförsamlingen. Han utgäfvor en liten svensk-norsk traktattidning, kallad "Ebenzer". Dessutom hafva de en skandinavisk, presbyteriansk kyrka, som förestås af rev. Groose. Sällskapslif och sällskapsorganisationer fattas ej heller här bland landsmännen. En manskör på tjugu medlemmar föver en kraftig tillvaro, dess namn är Skandia. Jag hörde dem öfva "Hellig du höga nord" och jag får säga, ty jag är själlstingare: Hall på och sjung gossar, ty ni sjunger bra.

Sedan jag hälsat på bland mina landsmän i staden och sökt bereda väg för "Canada" styrde jag färdens hän till de utom staden liggande settlementen. Först besökte jag en plats, som ligger strax öster om Wetaskiwin. Här stötte jag först på Mr A. Linder. Han var i färd med att skära häfte, ett arbete som inte är så opeetiskt. På ett annat ställe fick jag göra en inblick i ett ungdomskarslags mysterier, där det förtillfället såg ganska "bakvänt" ut, ty man var just i färd med göra i ordning ett bastant broddförråd. Ej långt därifrån kom jag till Mr C. H. Swansons farm, och jag får säga uppriktigt, att det var en af de präktigaste farmaregårdar jag sett. Det gjorde mig godt om hjärtat, att se detta samlade resultat af inärdigt och segt, öfvertrött och planlöst arbete. Ett stort modernt kökshus höjde sig bland träbäddarna i hus och stallbyggnader. Rundt gårdens voro planterade träd. Även här var gårdstolkat ut och en del på befärdhet. Om en sund person hade sig M. Swansons dotter, medföljande en korg fylld med kakor och kringlor, samt en härbrytt öfvermålkaffepanna. Att det vid denna syn vattades i munnen på mig, behöfver jag väl ej omnämma, och var säker att här gjordes heder af kafferecept på haffrefält.

Jo, jag smorde kråset så grundligt, att jag f. n. känner mig alldes odugligt till vidare tankarbete i form af resebref, och därför får jag säga farväl till nästa gång.

Eder

Master Johnson.

Andree blei' ej dödad af eskimäerna, påstår en missionär, rev. Swindlehurst, som i dagarne återkommit till Montreal efter att i sju år hafva vistats bland eskimäerna. Han anser dem ej, med den kunskap han har om dem, att de varit i stånd att utföra ett dylligt misstål. H-förjen om ha logysen har bland eskimäerna uppkommit genom de anslag med hollands bild, de fått se vid H. B. posterna, och sedan hafva de tagit sin inbublingskraft till hjälp och vidare i lugt söket.

Canadian Pacific Railway company höll sin årliga följande onsdag i Montreal. Sir William Van Horne presidenten. Af presidentens rapport följde, att det afslutade öfversäret varit det hittills framgångsfullaste i bolagets historia. I rapporten omnämndes det vidlyftiga arbete, som pågick med stambanans utläggning. Genom minskning af lutning och kurvor har lokomotivens halsningsförmåga ökat med nära hundra procent. Bländ nya förbättringar, som samman godkände för innevarande år nämna, är utläggning af Calgary-Edmonton banan, byggandet af banan mellan Regina och Arcola, utsträckningen af Manitoba North western banan samt inköp af Elder Dempster liniens canadiska atlantiska flotta. Vidare godkändes ett utgiftsförslag på niof millioner dollars, af hvilka fem millioner skola användas för kul-

afnde material och fyra och en half million för stations och bangårdsanläggningar. Såväl bolagets chefer som direktörer omvaldes.

När åskan går i oktober på indianerna godt väder.

Elektriskt ljus har installerats i Minnedosa.

22 konservativa, 18 liberaler och 2 socialistier blef utgången af provinsvalet i British Columbia.

Canadas gru- och metallindustri måste annu ligga i sin linda. Från British Columbia meddelas, att den första produkten af landet enda silfversmältverk, nyligen anlagdt i Trail, B. C., har utsåldts i handeln. Egendommeligt nog sandes det gerast till San Francisco.

En person dödades och 2 skadades i lördags på banan mellan Rat Portage och Ostersund. Det var ett lag sektionsarbetare, som stötte ihop med fabrikantförenings extraäg. Bland passagerarne upptogs en kollekt på nära tusen dollars, hvilken öfverlämnades till maren i Rat Portage.

Självmord. Från Hamilton, Ont., berättas, att på samma dag begicks två självmord samt med användning af samma medel att blifva kvitt med existensen. Först var det en hustru, Mrs Broden, som drack en lös karbolsyra, och på kvällen samma dag ställde en smed till ett ruskiigt utprädd linne på en krog genom att vid drucken svalja en dos af samma vätska.

En sorglig tidsbild. Hårom dagen afled en kvinna, i ett litet kyffe i Rat Portage Annie Johnson, under misstänksamma omständigheter. Döden visade sig vara orsakad af ett försök att dölja sin skam. Flickan hade förut varit anstald på Marringis restaurant i Winnipeg. En dektivt har afgitt till Winnipeg, för att göra undersökningar, och hans närvaro har väckt ej så liten oro i snobbkretsarne.

En millionärs erkänsta. Millionären Armour i Chicago, hvars lilla dotter för ej så länge sedan blef botad genom massage behandling af den ryktbara österrikiske professorn Lorenz, har för att befasta minnet af denna tilldragelse samt för att sprida professorns behandlingsmetod, beslutat att afsätta en fond för underhåll af kirurger af denna skola. De flesta större städer i Amerikas och Canada komma att få en dylik läkare, och bland dessa städer säges Winnipeg vara inbegripet.

De konservativa i N. W. T. ha lossat det första skottet i den kommande kampanjen för parlamentsvalet, genom ett politiskt massmöte i Calgary. Såsom den förnämsta talaren utpräddes Mr Haultain, förste minister i Territorialstyrelsen. Mr Haultain kritiserade förnämligast regeringens tulltariff, hvikeu han ej ansåg ge tillräcklig protektion för jordbrukarne. Likaledes var han missnöjd med att sjalfstyrelse problemet ej hunnit blifva löst efter önskingarne af hans kabinet. Likaledes fördömde han det sätt, enligt ryktet, dominion regeringens annuade disponera kronodomäna i N. W. T. nämligen att sälja dem för kronans behof i stället för att gifva bort dem i form af jarnvägs subsidier. Andra talare voro R. B. Bennett och dr. Brett.

PARLAMENTET.

Sessionen har nu varit så länge, att medlemmarnes arvode, som beräknas till \$7.00 per dag och ej får utgöra mer än 1,500 dollar, är öfverskridet. G. T. P. bilten är före i senaten och vantast blifva antagen denna vecka. Krigsministerns härordningsförslag går ut på att öka militästyrkan till

100,000 man samt beväpna detsumma med moderna govar.

Nordbor.

Nya Stockholms nytt. Okt. 7

Väderleken är fortfarande mycket ombytlig, dock ha vi lyckats — liksom stult oss till, att mellan regnskurarne stacka vår gröda, men den torde vara, såväl till kvaliteten som kvantitet, vida underlägsen hvad vi hade väntat. Det ser ut som en viss sjukdom hade — på sina ställen — angripit hvetet, och den frostnatt vi hade i början af september torde ha försakat mera skada än hvad många anade, dock torde i det hela taget grödan blifva någorlunda god.

Mr L. Anderson började tröskningen den 2 dennes, och bolagets verk som i år föres af Mr Jonas Hillström skall börja den 8.

Den omtalade utställningen blef intet af, som sagt var, ty hrr direktörer behagade ändra tiden till den 15 okt. och då skall den visst hållas någonstades i vår goda stad.

Ja, nu har eder korespondent på dragande käll och order besökt vår stad Stockholm. Den är nu planlagd och jag hade äran att få se den äfven kartlagd, och där fanns många stora fina block och dito gator och gränder, såsom det bör vara, och gatorna hade fått sina namn, och till stor glädje och hugnad funno vi sådana namn som Forslundas gata, Ohlen gatan o. s. v., men där saknades andra store mäns namn som borde ha varit där, men där blir väl flere gator med tiden och vi hoppas då att dessa store mäns namn blifva inregistrerade på denna karta. Vi lyckönska dem som redan där ha fått sina namn och vi tro att åtminstone en af dem har gjort sig förtjent af att på detta sätt få sitt namn hugfästadt. Men där är ett namn, som vi tycka oss gerna kunna utnämna och det är den ungerska grefven Esterhazy's namn. Hvad ha vi med honom att göra? eller hvad har han gjort för oss svenska? Han borde ha låtit sig nöjs med att ha en hel stad som bär hans namn, men låt det gå, då ä som gubben sa, då gör då samma va gården heter, bara den bär råg och hvete. Vi torde ändå ha att uppvisa den finaste stadsplats som finns efter hela denna banan och vi tro äfven att den i en snar framtid skall komma att jntaga en betydande ställning.

Där finns nu två butiker. En disverse- och en järnhandel, och så snart något kan fraktas på den nya banan kommer en större trävaru o. möbelhandel till stånd.

Ja kom nu och säg, att vi icke få någon Elevator i hast! nu har jag med egna stora ögon sett att där finns alla yttre materialier som behöfves för en elevator — såsom plank, sand och sten, och till o. med grundläggaren Mr E. A. Berg var där i full verksamhet så att inom kort ha vi en stor och ståtlig Elevator i vår stad, och då ska ni få se på affärer och äfven dem som vill göra dem. I förra veckan voro några här från den stora kvarnstadens Minneapolis, hvilka sade sig skola med det första kommande och bygga en kvarn, och svenska och dyktiga karar va då, så sitt gamla svenska språk hade de icke glömt att ta må se, å tala då gjorde de också där så behöfdes.

Ja, Canada är framtidens land och icke minst Nya Stockholm.

Från utlandet.

Svåra öfversvämningar hafva egt rum i östra Staterna, synnerligast New Jersey.

En förmilig syndaflojd synes ha demsköt England, om man får tro uppgifterna från London. Ragnfallet har varit det största i meteorologiska byråns historia.

Ställningen på Balkan börjar klarna. Turken har utlofvat en del reformer, och ryssen och tysken hafva därför anbrakt passande tumskrufvar på Bulgarien.

I Ost Asien synes stunden för den odugliga konflikten mellan Ryssland och Japan vara inne. Sensationstelegram om fredsbrött äro i cirkulation.